

Werk ook mee
aan een mooi
Zaanstad Noord!

Participatielogboek

Gebiedsstrategie Zaanbocht

juni 2026

www.zaanstad.nl

ZNSTD

Introductie

Rondom de Zaanbocht, bij Wormerveer en Wormer, gaat veel gebeuren

Rondom de Zaanbocht gaat de komende jaren veel gebeuren! Er komen veel nieuwe woningen bij en we willen het gebied qua winkelen, horeca en toerisme écht op de kaart zetten. Met evenementen, mooie, groene openbare ruimte en sterke verbindingen met het station en de omringende natuur.

Voor heel Zaanstad Noord hebben we in 2023 een strategie opgesteld. Vanuit die strategie willen we nu inzoomen op het gebied Rondom de Zaanbocht. Omdat er veel ontwikkelingen zijn in dit gebied, is het belangrijk om goed te kijken naar de samenhang tussen deze ontwikkelingen. Daarom maken we een gebiedsstrategie. Hierin schetsen we het toekomstbeeld voor het gebied en leggen we uit hoe we dit toekomstbeeld samen met inwoners, ondernemers en organisaties waar kunnen maken. En deze gebiedsstrategie maken wij samen met u!

Wilt u meer weten over de gebiedsstrategie voor heel Zaanstad Noord?

Goan naar de link of klik hier

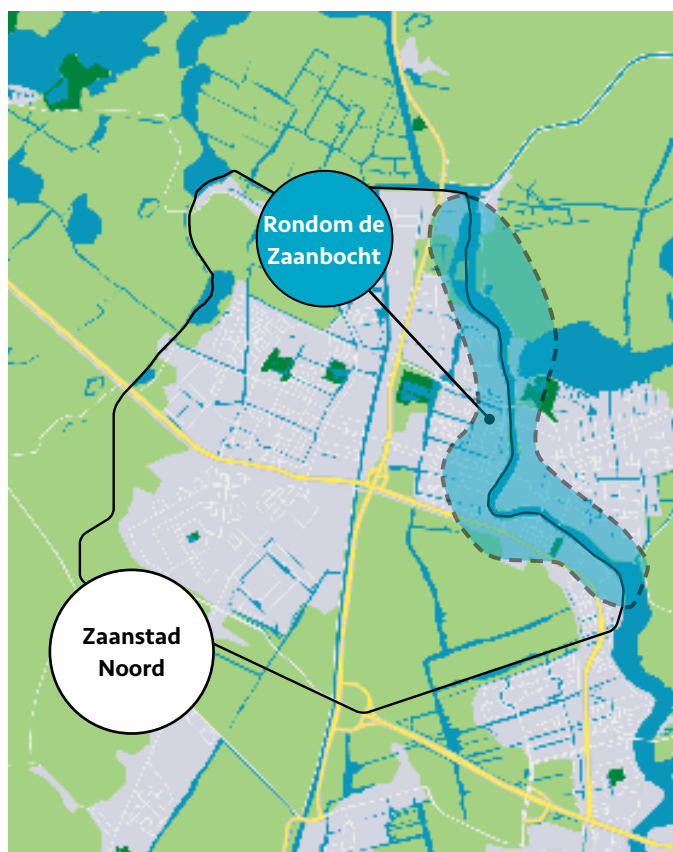
zaanstad.nl/projecten/zaanstad-noord/

Wij organiseren verschillende momenten waarop u met ons mee kunt denken. De opbrengsten van deze momenten leggen wij vast in dit participatielogboek.

De gebiedsstrategie maken wij samen met de gemeente Wormerland

Eind 2024 ondertekenden de gemeenten Zaanstad en Wormerland een samenwerkingsovereenkomst voor de gebiedsstrategie van de Zaanoevers. Aan beide zijden van het water (in Wormerveer én Wormer) staan grote veranderingen op stapel. Door samen te werken zorgen we ervoor dat plannen goed op elkaar aansluiten. En we benutten kansen die alleen samen mogelijk zijn, zoals een aantrekkelijk rondje voor wandelaars en fietsers, of een gezamenlijke aanpak voor verkeer, groen en toerisme.

Zo maken we van de Zaanbocht en omgeving één mooi, samenhangend gebied waar het prettig wonen, werken en verblijven is.

Hierboven ziet u een kaart van Zaanstad Noord met daarop de locatie van het plangebied

Participatiemomenten

Om mensen mee te laten denken over het gebied, hebben we verschillende momenten georganiseerd. Via berichten in de krant en op sociale media werden mensen hierover geïnformeerd. In dit participatielogboek leest u een verslag van de verschillende meedenk-momenten.

We vullen het logboek steeds aan als er een meedenk-moment is geweest.

Online vragenlijst

van 5 mei tot 6 juni 2025

pag. 4

Startschot rondom de Zaanbocht

9 juli 2025

pag. 24

Inbreng ondernemers Aan de Zaan

pag. 35

18 mei 2025

pag. 18

Expeditie Zaanbocht

16 maart 2026

pag. 30

Werkgroepbijeenkomst Aan de Zaan

Online vragenlijst

Online vragenlijst

Wanneer konden mensen meedenken?

van 5 mei tot 6 juni 2025

Hoe konden mensen meedenken?

Via Zaanstad.nl

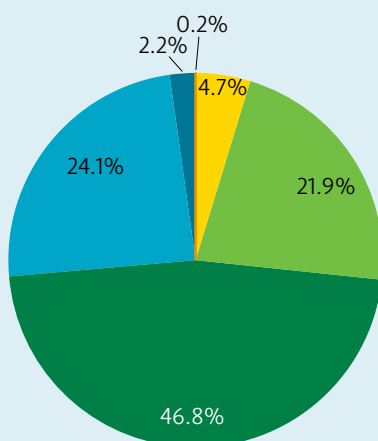
Hoeveel mensen hebben meegedacht?

406

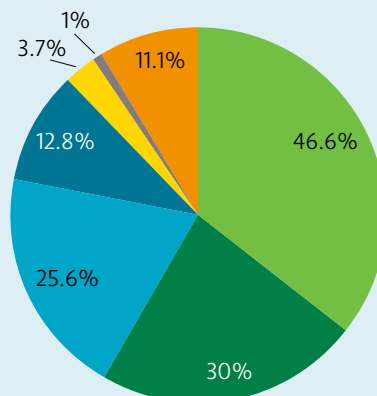
Van 5 mei tot 6 juni konden inwoners met ons meedenken over het gebied via een online vragenlijst. Deze vragenlijst was ingedeeld in 7 thema's; wonen, mobiliteit, maatschappelijke kracht, openbare ruimte en duurzaamheid, bedrijvigheid, toerisme en recreatie, en cultuurhistorie en natuur. Daarnaast stelden wij ook een aantal algemene vragen over het gebied 'Rondom de Zaanbocht'. Het verslag van deze vragenlijst leest u hier.

Wat is uw leeftijd?

- jonger dan 15
- 16-25 jaar
- 26-45 jaar
- 46-65 jaar
- 66-80 jaar
- 81 of ouder jaar

Hoe bent u betrokken bij het gebied?

- Ik woon in Wormerveer
- Ik woon in Wormer
- Ik kom hier winkelen / boodschappen doen
- Ik kom hier voor recreatie
- Ik heb een bedrijf in dit gebied
- Ik woon in Westknollendam
- Anders, namelijk...

Bij 'anders, namelijk...' noemen mensen:

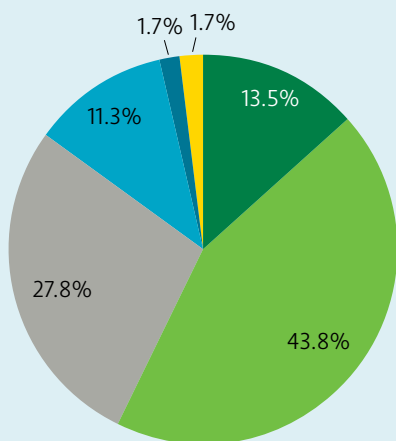
25 mensen zeggen dat zij in de omgeving wonen zoals, Krommenie, Assendelft, Jisp, Zandijk en Westzaan.

4 mensen geven aan dat zij in dit gebied werken

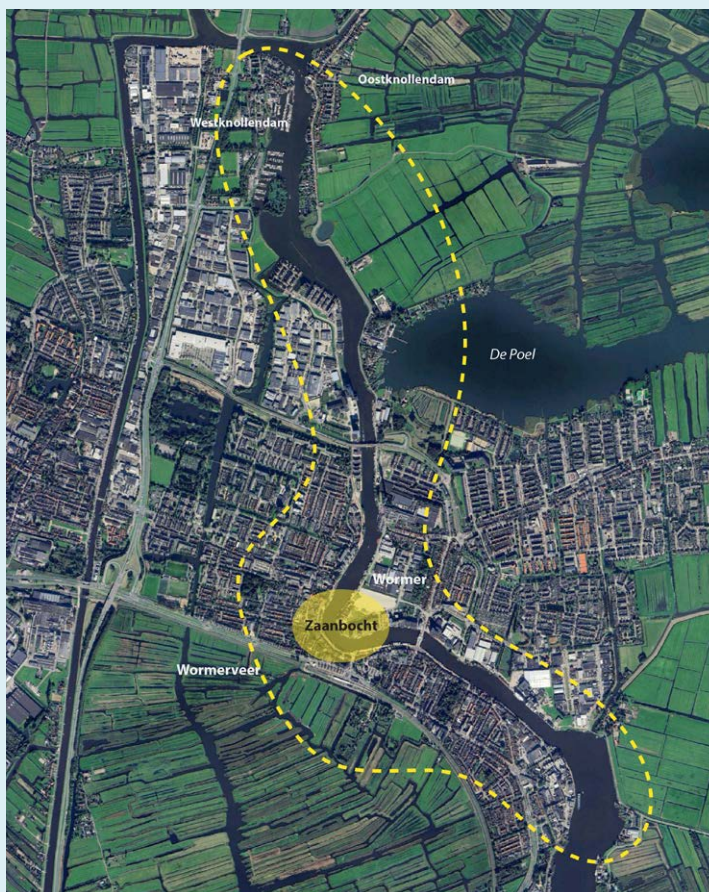
Een aantal mensen geeft aan dat zij in dit gebied gewoont hebben of opgegroeid zijn en daarom betrokken zijn.

Andere geven aan dat zij naar het gebied komen om te recreëren of omdat zij hier dingen organiseren.

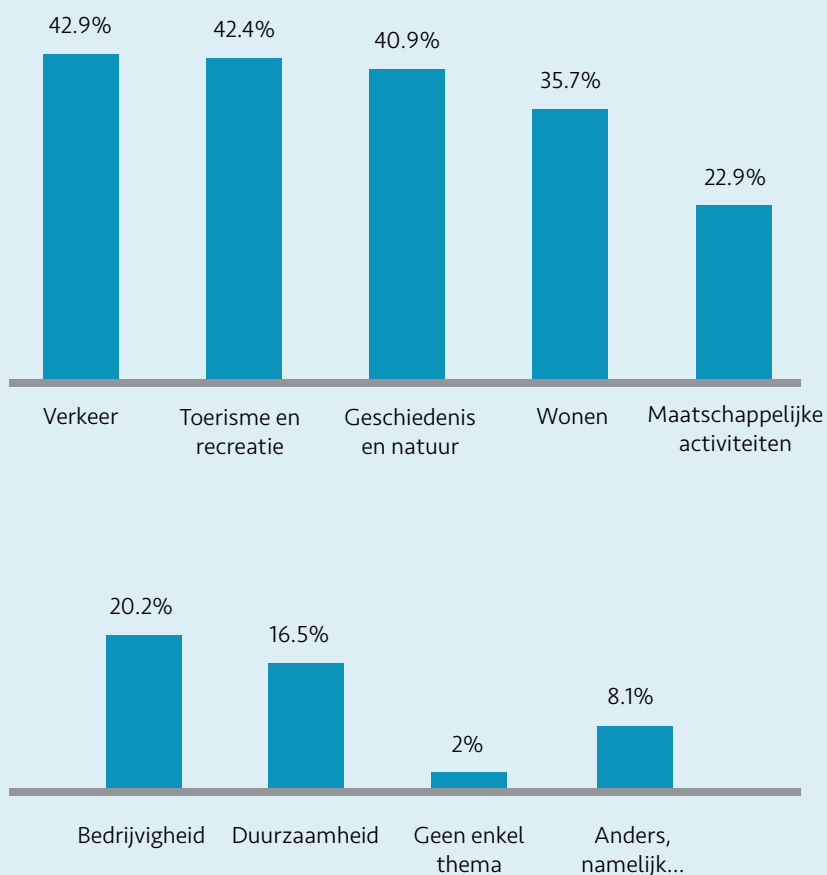
Wat vindt u van dit gebied?

- heel goed
- goed
- neutraal
- slecht
- heel slecht
- geen mening

Voor welk thema wilt u graag meer aandacht in dit gebied?

Bij 'anders, namelijk...' noemen mensen:

'Handhaving'

'Horeca'

'Behoud de openheid en groen'

'Supermarkt aan de Wormer kant'

'Wandelgebied'

'Leuke zit plekken'

'Nederlandse normen en waarden'

'Strook om te wandelen of hard te lopen langs de Zaan'

'Sociale veiligheid'

'Parkeren'

'Inrichting Zaanweg'

'Kunst en cultuur'

'Biodiversiteit'

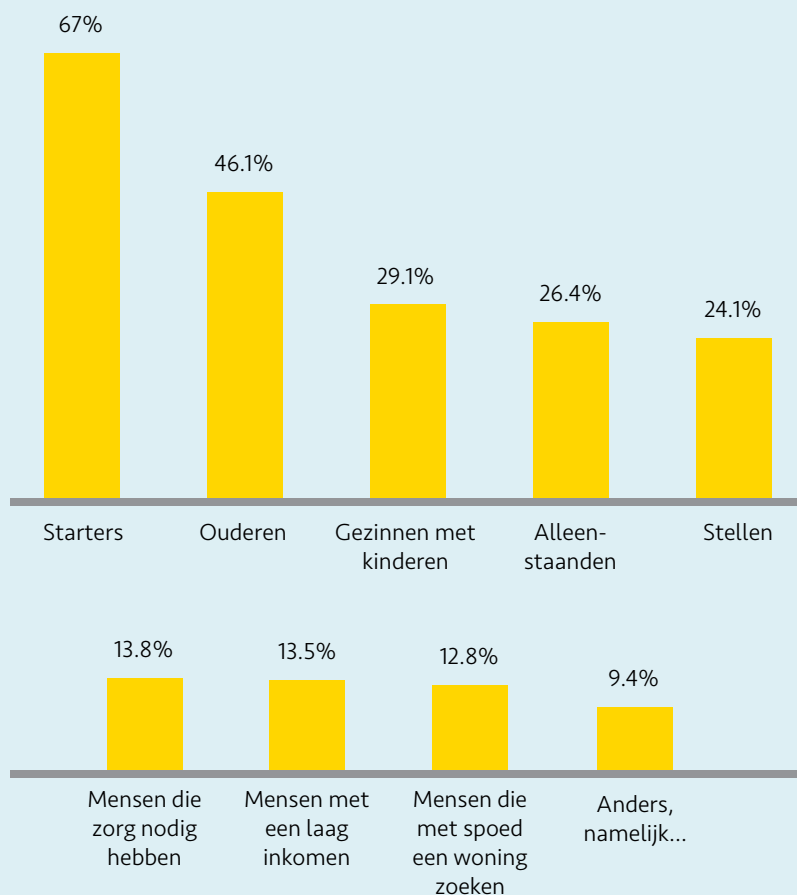
'De woonschepen'

'Kleinschalig winkelgebied'

Wonen

Voor welke mensen moeten meer woningen komen in dit gebied?

Bij 'anders, namelijk...' noemen mensen:

'Voor iedereen'

'Maakt niet uit, als er maar betaalbare woningen bijkomen'

'Een (gezonde) mix van alle doelgroepen'

'Kangoeroe woningen'

'Er zijn genoeg woningen, het is al druk genoeg'

'Zaankanters moeten voorrang krijgen op woningen'

'Echte sociale huur bouwen (onder 650 euro)'

'De Zaan moet open blijven'

'Voor hoger opgeleiden'

'De Zaan moet een recreatie gebied zijn met veel groen en rust'

'Mensen met een hoog inkomen'

'Familie woningen, niet te duur maar wel met ruimte'

'Voor mensen uit de omgeving, Wormerveer en Wormer'

'Vluchtelingen, arbeidsmigranten'

'Mensen die willen doorschuiven in de woningmarkt'

Wat is volgens u een goede plek om woningen in dit gebied te bouwen?

Mensen noemden de volgende plekken:

Verder gaven mensen de volgende punten mee:

'Bouw op de locaties die al zijn aangegeven'

'Het is al vol genoeg, niet nog meer bouwen'

'Bouw op oude industrieterreinen'

'Knap zo goed mogelijk oude gebouwen op'

'Herontwikkel leegstaande panden'

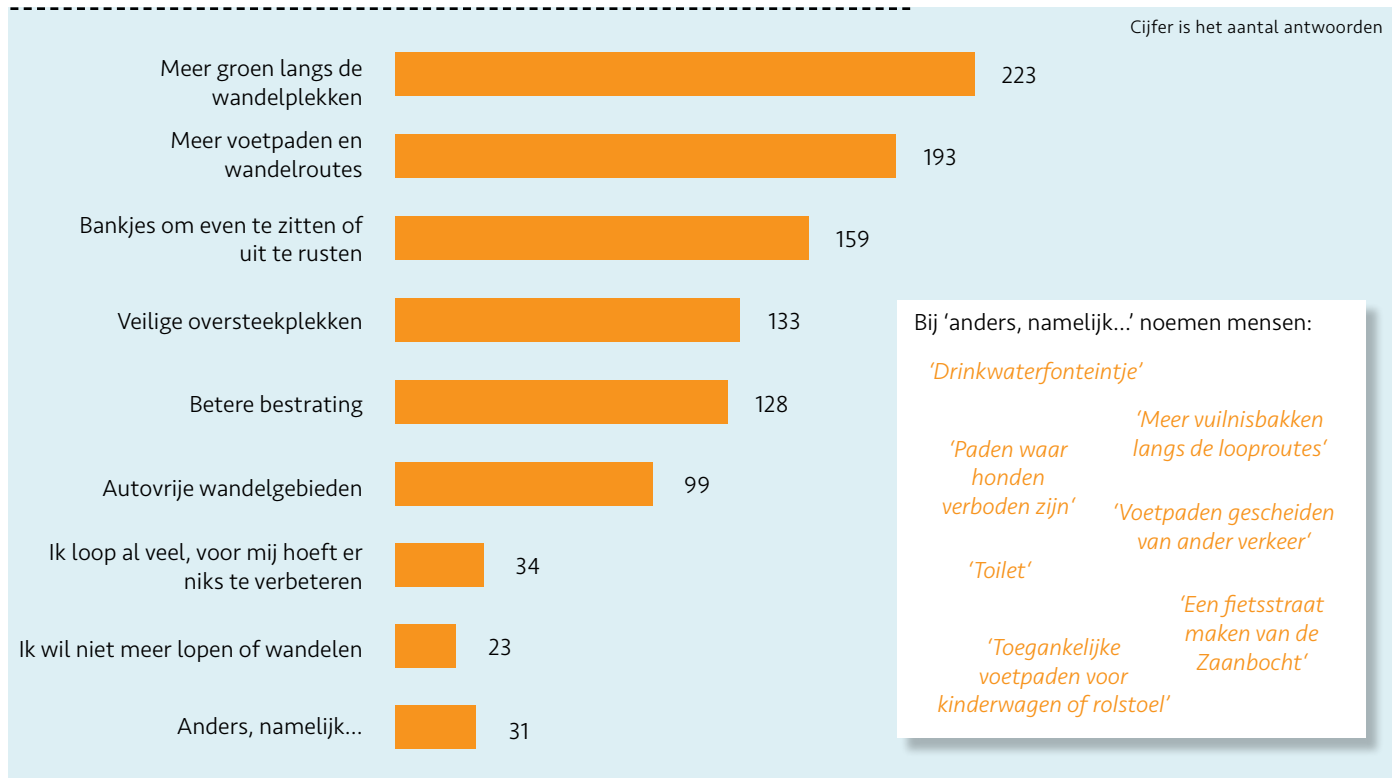
'Bouwen mag in het hele gebied, geen voorkeur'

'Bouw waar ruimte is'

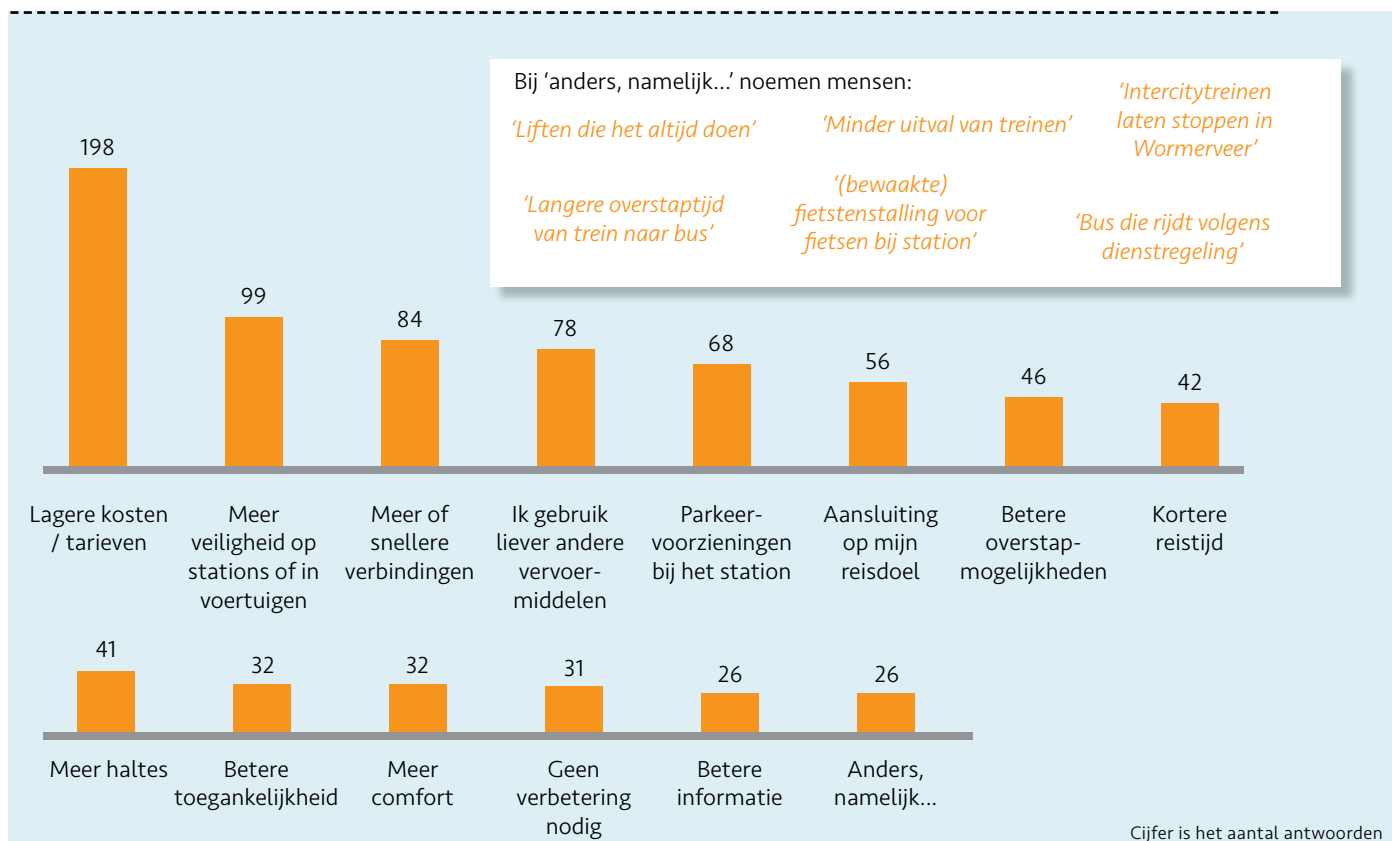
'Langs de Zaan aan beide kanten'

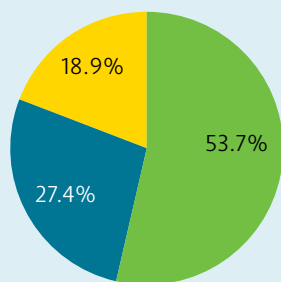
Wat zorgt ervoor dat u meer gaat wandelen of lopen?

Wat kunnen wij verbeteren en/of aanpassen, zodat u vaker het OV gebruikt?

Wat vindt u van de parkeerdruk in het centrum van Wormerveer?

- Ik kan meestal makkelijk parkeren dichtbij mijn bestemming
- Ik ervaar regelmatig parkeerdruk in het centrum
- Ik moet vaak zoeken naar een plek, vooral op drukke tijden

Maatschappelijk kracht

Hoe ervaart u de sociale contacten en sfeer in dit gebied?

Bij 'anders, namelijk...' noemen mensen:

'Elektrabuurt is een heel sociale buurt'

'Er is geen onveilige sfeer'

'Meer nieuwe bewoners die hun eigen dynamiek meenemen'

'Het heeft een dorps gevoel en dat is fijn, hou het zo'

'Goede morgen kan er niet van af bij Wormerveerders'

'Het is net hoe je jezelf opstelt ten op zichte van andere personen die je tegenkomt op straat'

'Er is te weinig leven voor men om contact te hebben. Men kijkt uit naar Zaandam. Terwijl de zaanbocht juist de potentie heeft. In de hele wereld geldt de regel: Waar de rivier is is leven. Dit geldt echter niet voor de Zaan.'

Cijfer is het aantal antwoorden

Heeft u behoefte aan meer maatschappelijke voorzieningen of ontmoetingsplekken?

Bij 'anders, namelijk...' noemen mensen:

'Bakkie Leut graag terug! Een veer naar de overkant en het veer naar Amsterdam'

'Meer evenementen, braderieën, kerstmarkt langs de Zaan.'

'Sportmogelijkheden zoals yoga, pilates en culturele plekken voor optredens, muziek'

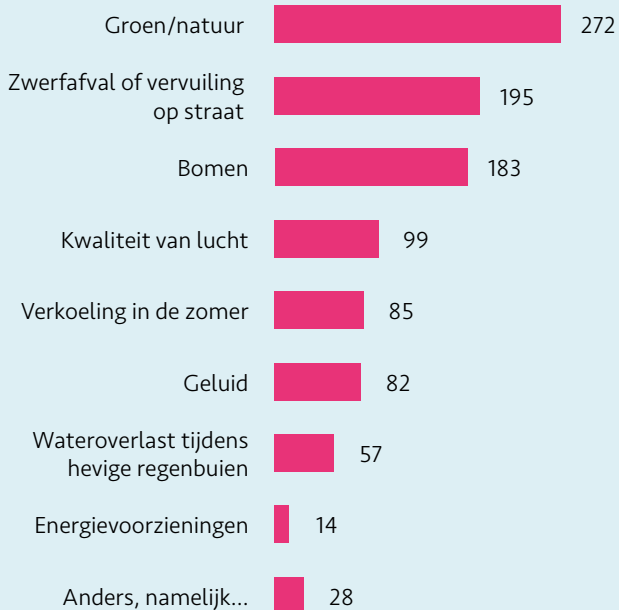
'Misschien meer duidelijkheid geven over wat er te doen is. Mensen weten het buurthuis niet te vinden of is niet interessant.'

Cijfer is het aantal antwoorden

Openbare ruimte en duurzaamheid

Wat kunnen wij verbeteren om de duurzaamheid en leefbaarheid in dit gebied te vergroten?

Bij 'anders, namelijk...' noemen mensen:

'Boten opruimen'

'De geur van Forbo, cacao en wietgeur weg'

'Oude troep langs de Zaan opruimen'

'Bomen laten nakijken op witrot'

'Autoluwe Zaanweg'

'Tuinen moeten minimum 50% groen hebben ipv verharding'

'Veiligheid en toezicht vergroten'

Cijfer is het aantal antwoorden

Wat zijn volgens u mooie plekken in dit gebied om te vergroenen? Of welke groene plekken zou u verbeteren?

Stationsomgeving

Veerdijk

Meneba

Langs de Zaan (eigen) tuinen
Marktpllein **Zaanbocht**

Overal!

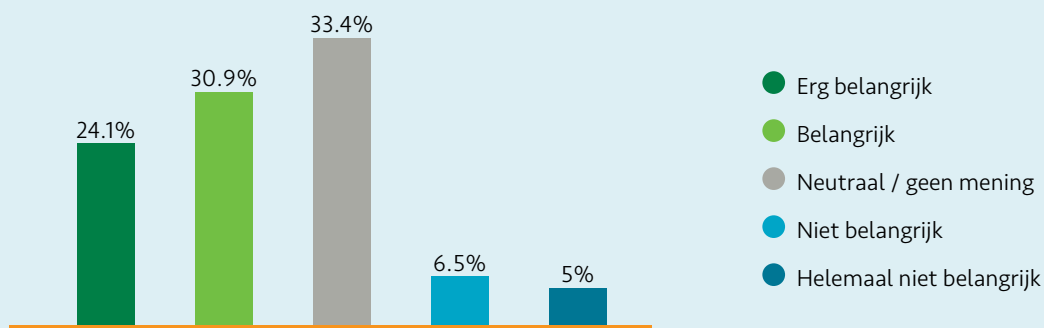
Zaanoevers

Zaanweg

Bedrijvigheid

Hoe belangrijk vindt u het dat er werkgelegenheid in de directe omgeving is?

Waar ziet u mogelijkheden voor het toevoegen van ruimte voor werk? En aan welk type werk heeft u behoefte?

Gewenste type werk

- Horeca
- Detailhandel en ambacht
- Flexibele werkplekken
- Creatieve en culturele sector
- Dienstverlening en upscale bedrijven
- Zorg en sociaal zoals huisarts of kinderopvang
- Lichte maakindustrie en vakmanschap
- Onderwijs en jeugd voorzieningen
- Duurzame bedrijven

Veelgenoemde locaties

- Pakhuizen aan de Zaan
- Leegstaande panden en boven winkels
- Rond station Wormerveer
- Marktstraat en Zaanbocht
- Oude brandweerpost
- Verschillende nieuwbouwprojecten zoals Brokking, Meneba, Bunge Loders Croklaan

Inwoners die geen directe behoefte hebben

- **Gepensioneerden:** Veel respondenten geven aan met pensioen te zijn of geen werk meer te zoeken.
- **'Geen idee', 'weet ik niet', 'n.v.t.':** Ruim 40% van de reacties valt in deze categorie.
- **Neutraal of afwijzend:** Enkele reacties vinden uitbreiding van werkplekken niet nodig of ongewenst.

"In de pakhuizen aan de Wormer kant, geen industrie maar creatieve werkplekken."

"Meer horeca met goede koffie en ruimte voor kinderen."

"Boven de winkels aan de Marktstraat is veel ruimte die nu ongebruikt is."

"We missen gezellige lunchplekken of koffietentjes waar je ook even kunt werken."

"Zorg dat ambacht en vakmanschap een plek krijgen, niet alleen ketens."

Hoe zorgen wij ervoor dat wonen, werken en voorzieningen goed met elkaar samen gaan?

Top drie meest benoemde thema's:

Bereikbaarheid en Verkeer

Een aantal mensen noemt verkeer als een belangrijk knelpunt of aandachtspunt

Mensen noemen onder andere:

- Autoluw maken van de Zaanbocht of delen daarvan
- Meer ruimte voor fietsers en voetgangers
- Parkeren: voldoende, dichtbij, veilig, en soms gratis
- Verbetering van het openbaar vervoer (tussen Zaanstad en Wormerland)
- Minder verkeersdruk en veiliger verkeer

"Zaanweg 1-richtingsverkeer. Veerdijk autovrij."

"Parkeernormen naar 1,5 minimaal!"

Gebiedsindeling en functiemenging

Mensen zien voordelen in het mengen van functies (wonen, werken, voorzieningen), mits goed afgestemd.

Mensen noemen onder andere:

- Woningen boven winkels of horeca
- Behoud of uitbreiding van kleine en lokale bedrijven
- Afwisseling van winkels en horeca, ook voor lagere inkomens
- Geen grootschalige industrie in woongebieden
- Variatie en levendigheid behouden

"Diversiteit aan bedrijven. Niet te veel van hetzelfde."

"Faciliteren op het gebied van toerisme, een juist woningaanbod, stimuleren van bedrijven."

Communicatie en participatie

Verschillende mensen benadrukken het belang van luisteren naar bewoners én ondernemers

Mensen noemen onder andere:

- Goede communicatie en echte participatie
- Samenwerking met ondernemers en woningbouwcorporaties
- Geen loze beloftes
- Fysiek in gesprek, niet alleen digitaal

"Luisteren naar de mensen die hier wonen."

"Mensen die hier over gaan, de straat op sturen zodat ze beslissingen nemen die werken!"

Verder noemden mensen ook, betaalbaarheid, leefbaarheid, kwaliteit van de openbare ruimte, gezelligheid en diversiteit in het aanbod als belangrijke punten of aandachtspunten.

Marktpluin

Hoe ziet u het verkeer op het Marktpluin in de toekomst graag geregeld?

Mensen vragen aandacht voor de volgende punten:

Toegang en rijrichting

- Eénrichtingsverkeer invoeren op het plein: één vaste inrit en één vaste uitrit.
- Graag bredere in- en uitrit, vooral bij de visboer.
- Duidelijke bewegwijzering van rijrichting, met pijlen op de weg en verkeersborden.
- Entree/uitgang verplaatsen van parkeren, bijv. naar de Krommenieërweg.

Parkeren

- Ondergrondse parkeergarage als oplossing.
- Parkeren direct voor de winkels verbieden of beperken (bijv. langs Kruidvat, Zeeman).
- Parkeerplekken duidelijker aangeven, vooral op marktdagen of bij evenementen.
- Parkeervakken zijn te krap, graag ruimer indelen.
- Handhaving op foutparkeren, met name op laad- en losplekken.

Voetgangers en fietsers

- Meer en veiligere zebrapaden op het plein en richting winkels.
- Voetgangersruimte verbreden, vooral stoepen langs winkels.
- Stoepen worden geblokkeerd door fietsenrekken of kledingcontainers
- Gescheiden fiets- en voetpaden, vooral langs drukke punten.
- Meer fietsenrekken, maar op logische, niet belemmerende plekken.

Verkeersveiligheid en overzicht

- Er zijn onveilige verkeerssituaties, vooral bij visboer, Kruidvat en Krommenieërweg.
- Gebrek aan duidelijke voorrangssituaties: mensen snappen de regels niet.
- Stoplichten, haaiantanden of andere duidelijke markeringen gewenst.
- Langs winkels autovrij maken (Krommenieërweg), alleen nog laden/lossen toestaan.

Sfeer en inrichting plein

- Meer groen: bomen, planten, gras, en bankjes.
- Het is nu een sfeerloos plein: liever levendig, met terrasjes of evenementenruimte.
- Marktkramen compacter, zodat parkeren mogelijk blijft.
- Speelplekken of zitjes maken het plein aantrekkelijker.

Concrete suggesties:

"Inrit bij visboer maken, uitrit bij Bruna"

"Ondergrondse parkeergarage en groen plein erboven"

"Minder parkeerplekken of ondergronds. Meer groen, bankjes, terrasjes."

"Markt verplaatsen naar Promenade of elders"

"Haaiantanden of verkeersborden, mensen snappen nooit wie er voorrang heeft daar."

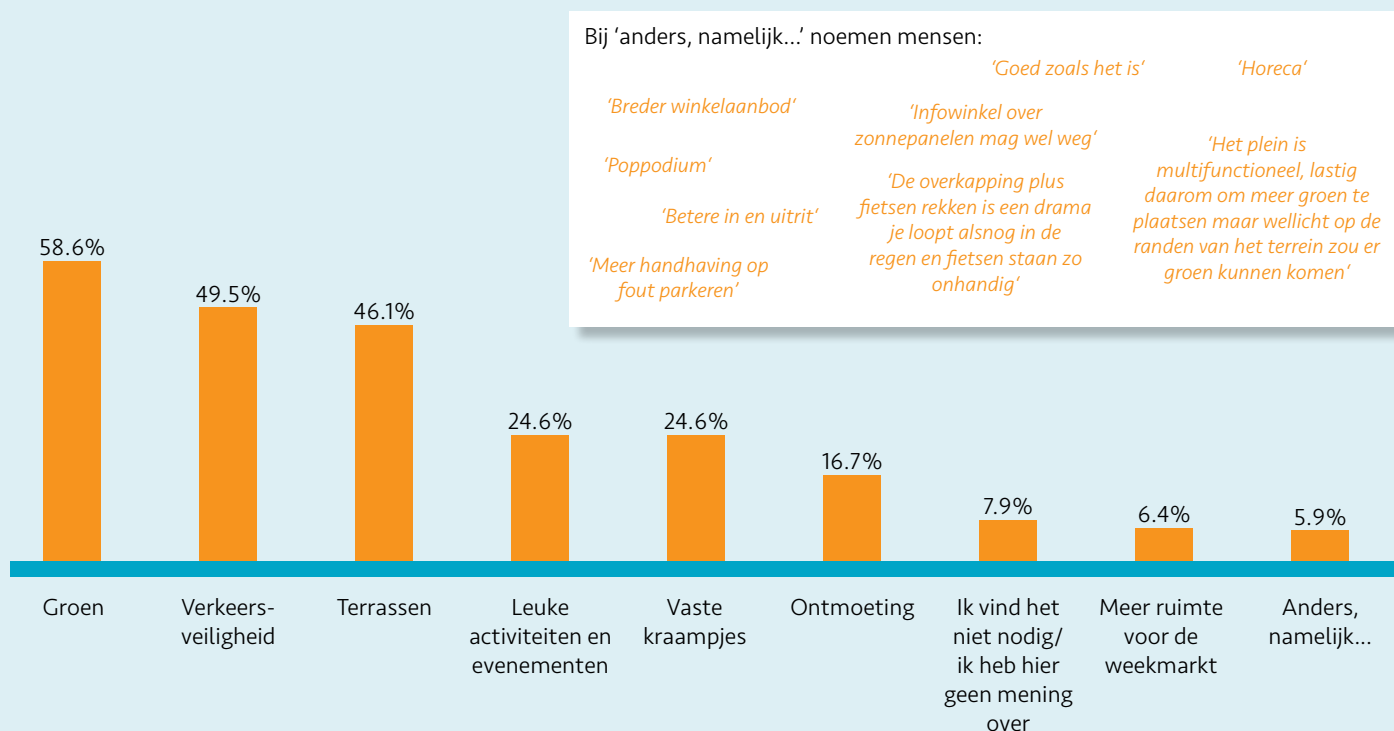
"Sluit het straatje voor de winkels af voor auto's"

"Hema-strook en Kruidvat/Zeeman-strook vrijmaken van obstakels"

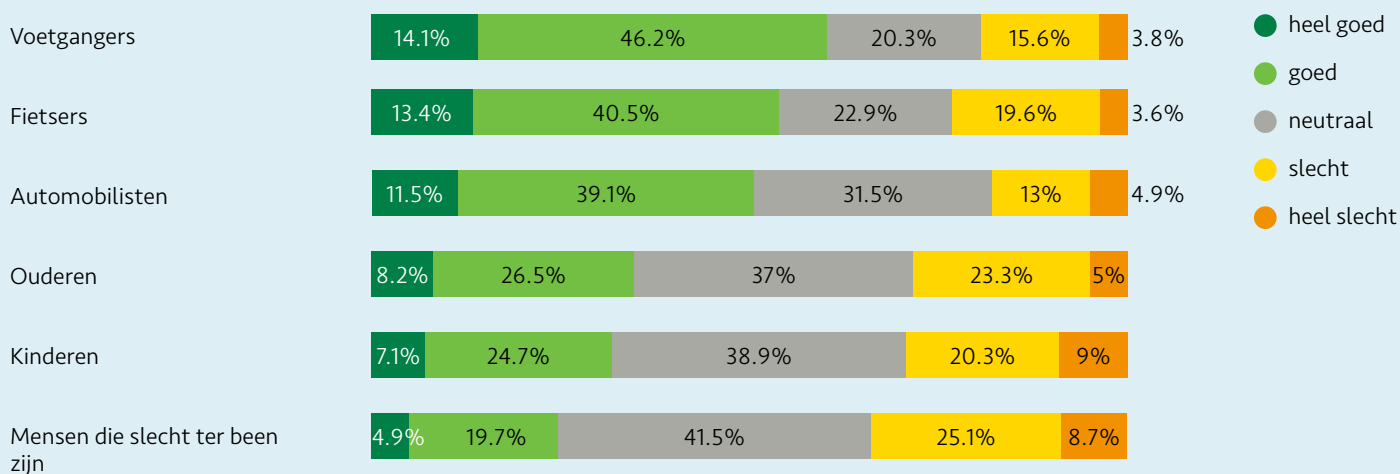
"Ondergronds parkeren. Op marktdagen is het een probleem om met de auto te komen, op de niet-marktdagen gewoon parkeerterrein."

"Het plein is ongezellig. Meer groen zou al veel doen."

Waar wilt u meer ruimte of aandacht voor op het Marktpllein?

Vindt u dat het plein goed bereikbaar en veilig is voor de volgende groepen?

Toerisme en recreatie

Wat zijn voor u waardevolle plekken in dit gebied?

Welke voorzieningen of activiteiten zouden volgens u bijdragen om de Zaanbocht prettiger te maken?

Groen en openbare ruimte

- Meer groenvoor-zieningen: bomen, bloemen, grasvelden, plantenbakken
- Schaduwplekken en zitplekken met groen (voor ouderen en warme dagen)
- Parkachtige inrichting of boulevard met gras
- Minder verharding, meer natuurlijke materialen

Horeca en terrassen

- Meer horeca aan het water, inclusief avondhoreca
- Terrassen langs de Zaan (ook met windschermen of overkapping)
- Leuke koffietentjes, lunchplekken, eetcafés
- Horeca met kinderspeel-plek of sociaal karakter (bv. door mensen met beperking werk te geven)
- Pop-up foodtrucks, food-festivals, themamarkten

Winkels en markten

- Diversiteit aan kleine winkels: bloemen, speelgoed, kleding, lokale producten
- Thematische markten (kunst, streekproducten, jaarmarkten)
- Vaste kraampjes of kiosken aan de Zaan
- Winkelgebied met authentieke uitstraling (geen standaard ketens)

Verkeer en veiligheid

- Autoluw maken of zelfs autovrij op bepaalde tijden
- Eenrichtingsverkeer invoeren
- Meer zebrapaden, drempels, snelheidscontroles
- Veiliger maken voor fietsers en voetgangers
- Oplossen van gevaarlijke situaties (bv. bij station of versmallingen)
- Betere fietsverbindingen tussen bruggen en naar station

Voorzieningen en toegankelijkheid

- Openbare toiletten
- Meer bankjes en prullenbakken
- Goede bestrating (ook voor rolstoelgebruikers, rollators, kinderwagens)
- Watertappunten en laadpalen (voor duurzaamheid en recreatie)

Recreatie en verblijven

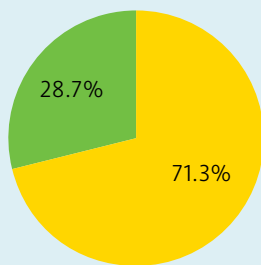
- Wandelpromenade langs beide zijden van de Zaan ("rondje brug-brug")
- Aanlegsteigers voor pleziervaart, waterfietsverhuur
- Speeltuinen en speelweides (ook voor honden)
- Meer evenementen: muziekovertredens, festivals, reuring
- VVV, informatievoorziening en borden over lokale historie

Veiligheid en toezicht

- Meer politie of handhaving in de avond
- Camera's plaatsen op onveilige plekken
- Toezicht op overlast, respect, snelrijders

Zijn er locaties in dit gebied waar u liever niet komt?

● nee die zijn er niet

● ja, namelijk...

Vaak genoemde plekken waar mensen liever niet komen zijn;

- **Marktpllein:** onveilig, vooral 's avonds; vaak genoemd in combinatie met hangjongeren, handel en overlast.
- **Cargill en Mott:** onaantrekkelijk, saai of vervuilend.
- **Zaanse Schans:** 'te druk geworden', 'massatoerisme', verlies charme.
- **Station Wormerveer:** vaak genoemd als onveilig, smerig, druk en onaangenaam.
- **Rondom Prins Clausbrug:** Onveilig, onaangenaam, afgelegen
- **Bij de Action / Scapino (bij de coffeeshop daar):** roept bij sommigen een gevoel van onveiligheid op.
- **Zaanbocht:** wordt als gevaarlijk en te druk ervaren, voor zowel fietsers als automobilisten.

Cultuurhistorie en natuur

Hoe kunnen wij de verbindingen met het Guisveld, Wormerveld en Jisperveld verbeteren?

Er is grote wens voor betere wandel- en fietspaden met duidelijke bewegwijzering, zolang dit de natuur niet schaadt. Een aanzienlijke groep geeft aan liever géén extra toegangswegen of toerisme te willen, met oog op rust en natuurbescherming.

Wat willen inwoners graag

- Wandelpaden; toegankelijk, met bankjes, uitzichtpunten en aansluitend op bestaande paden
- Fietspaden; met verbinding vanaf woonkernen en het station
- Borden en bewegwijzering; om routes te markeren en informatieborden over natuur en geschiedenis
- Betere toegankelijkheid van de natuurgebieden vanuit station of andere kanten
- Bekendheid en promotie; mensen weten niet dat ze in de gebieden kunnen komen
- Waterrecreatie; fluisterboten mogelijk maken

Wat willen inwoners niet

- Verstoring van het natuurgebied; niet veel toeristen aantrekken, de rust moet behouden blijven
- Beter bereikbaar maken van de gebieden; mensen zijn bang dat meer toegankelijkheid leidt tot meer zwerfvuil en verstoring van de dieren. Ook zeggen sommigen dat het goed is zoals het nu is

Creative ideeën

- Wandelroutes alleen buiten broedseizoen openstellen (15 maart-15 juni gesloten)
- Kabouterpad voor kinderen
- Natuurinformatie langs wandelroutes
- Verlichting bij bruggen of paden
- Sluis achter station of bij Bartelsluis herstellen

Dit gebied heeft een bijzondere geschiedenis. Hoe kunnen we de geschiedenis van deze plek meer zichtbaar en beleefbaar maken?

Veel mensen vinden het belangrijk dat er bij historische plekken duidelijke informatie te vinden is, bijvoorbeeld op borden. Tegelijk willen ze dat het oude karakter van de plek behouden blijft, met goed beschermde gebouwen en nieuwbouw die past bij de omgeving. Mensen willen ook ruimte voor beleevingsroutes, digitale toepassingen en educatie (zoals en app), zolang dit goed aansluit bij de plek en het niet te toeristisch wordt.

Meest genoemde ideeën zijn:

Meer informatie over de plekken

Veel mensen willen graag informatieborden, bordjes bij gebouwen, historische foto's van vroeger en/of QR-codes voor verhalen of digitale content.

Voorbeelden:

- "Borden met uitleg over de geschiedenis"
- "Informatie met QR-code"
- "Foto's van vroeger met toelichting"

Wandel- of fietsroutes met uitleg

Er is een grote wens voor wandel- of fietsroutes met uitleg, soms gekoppeld aan QR-codes, een app of folder.

Voorbeelden:

- "Wandelroute met info over panden"
- "Fietsroute met bordjes en verhalen"
- "Wandelpuzzeltocht met historische uitleg"

Historische gebouwen behouden en renoveren

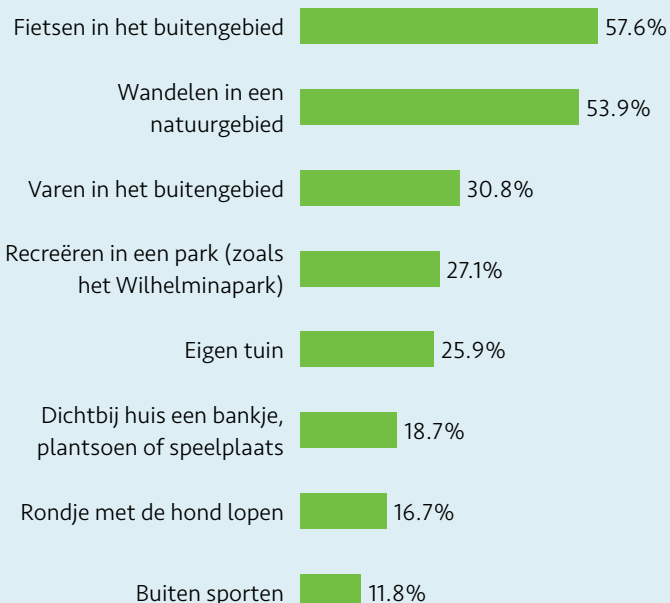
Antwoorden wijzen op het belang van behoud, renovatie en onderhoud van bestaande historische gebouwen of karakteristieke panden. Ook wordt genoemd dat nieuwbouw moet aansluiten bij de oude stijl.

Voorbeelden:

- "Alles wat nieuw gebouwd wordt in oude stijl"
- "De panden onderhouden en restaureren"
- "Geen moderne flats bouwen"

Wat doet u graag om te verblijven in het groen in dit gebied?

Buiten spelen 3.4%

Ik recreër of verblijf niet in het groen 2.2%

Anders, namelijk... 5.4%

Bij 'anders, namelijk...' noemen mensen:

'Combinatie van alle plekken'

'Op de camping de akker vertoeven'

'Rondje Zaan wandelen'

'Genieten Guisveld vanaf het perron'

'roeien op de Zaan en omgeving'

'Meestal bezoek ik de natuur buiten de Zaanstreek'

Wilt u tot slot nog iets kwijt over dit gebied of over deze vragenlijst?

Veel genoemde thema's / punten zijn:

Verkeer en bereikbaarheid

- Veel zorgen over verkeersdruk en te hard rijden (Zaanweg, Veerdijk, Wandelweg).
- Wens voor verkeersremmende maatregelen (zebrapaden, autoluw maken, betere oversteekplaatsen).
- Onvrede over parkeerdruk en parkeren van bedrijfsbusjes in woonwijken.
- Ideeën: extra brug, veerpont, duidelijke routes voor fietsers en voetgangers.

'Er wordt veel te hard gereden op de Zaanweg.'

'Maak van de Zaanbocht een autoluwe boulevard.'

Veiligheid en leefbaarheid

- Zorgen over verkeersveiligheid, vooral voor kinderen en ouderen.
- Signalering van overlast, criminaliteit en onveiligheid (verkeersdruk, geluid, scooters, drugs).
- Wens voor meer handhaving en aanwezigheid van wijkagent.

'De veiligheid gaat achteruit.'

'Handhaaf a.u.b. op verkeer en overlast op de Veerdijk.'

Communicatie en betrokkenheid

- Kritiek op te weinig/te late communicatie vanuit gemeente.
- Onvrede over beperkte ruimte in de enquête ("invulvelden te kort", "geen ruimte voor nuance").
- Wens voor transparantie, betere inspraak en opvolging van resultaten.

'Ik hoop dat er echt iets met deze enquête gebeurt.'

'Je kon amper je idee goed formuleren in de ruimte.'

Woningbouw en doorstroming

- Grote wens voor meer starters-woningen, woningen voor ouderen en betaalbare woningen.
- Ergernis over hoe lang alles duurt en dat projecten niet vooruitgaan.
- Behoeft aan versnelling van de woningbouw.

'Er is snel behoefte aan woningen voor starters en ouderen uit de omgeving.'

Groen en natuur (sterke behoefte aan behoud én uitbreiding)

- Grote waardering voor natuur (Zaanoever, Wormer- en Jisperveld).
- Verzoek om meer onderhoud aan bestaand groen (verwaarlozing), maar ook uitbreiding van groen.
- Bezorgdheid over verstening en verlies van karakter.

'Er moet veel meer groen komen, we zijn aan het verstenen.'

'Houd het Wormer- en Jisperveld beschermd.'

Sociale kwaliteit en voorzieningen

- Verlangen naar meer ontmoetingsplekken, horeca, kunst/cultuur, buurthuizen.
- Ideeën als: skatebaan, meer bankjes, restauratie hofjes, ruimte voor terrassen.
- Enkele wensen over het behoud van het "dorpse" karakter.

'Een bruisende Zaanbocht met kunst en cultuur.'

'Laat het dorpse van vroeger niet verdwijnen.'

Positieve signalering

- Veel waardering voor de mogelijkheid tot inspraak.
- Diverse reacties die ontwikkelingen in het gebied juist toejuichen.
- Erkenning voor verbeteringen die al zijn gerealiseerd (zoals langs de Zaan).

'Het wordt al mooier, zet vooral door!'

'Goed initiatief, blijf bewoners betrekken.'

Expeditie Zaanbocht

Expeditie

Wanneer?

Zondag 18 mei 2025

Waar?

Op 3 plekken in Wormerveer

Wie?

100 inwoners en bezoekers

Op zondag 18 mei vond de Expeditie Zaanbocht plaats langs de Zaan in Wormerveer. Inwoners, bezoekers en organisaties gingen in gesprek over de toekomst van het gebied: hoe zorgen we voor een leefbare Zaanbocht met voldoende woningen, voorzieningen, werkgelegenheid, bereikbaarheid én groen? Bezoekers werden geïnformeerd over lopende projecten en bouwplannen, en konden meedenken over thema's als verkeer, woningbouw, natuur en toerisme.

De expeditie sloot aan op de Zaanbochtrun, een hardloopevenement door het gebied. Langs de route stonden drie kraampjes met elk een eigen thema:

- **Start/finish (Marktstraat/Zaanweg):** hier gingen bezoekers in gesprek over toerisme en economie. Hardlopers kregen van ons een handdoek, en lokale ondernemers waren aanwezig voor gesprekken met inwoners.
- **Marktplaats bij De Lorzie:** hier stonden maatschappelijke activiteiten en duurzaamheid centraal. Er waren kinderspellen, een smoothiefiets en ruimte om mee te denken over het Marktplaats van de toekomst.
- **Noorddijk:** op deze locatie draaide het om natuur en geschiedenis. De Cultuurhistorische Vereniging toonde oude foto's en vanaf hier vertrok een boottocht rondom Eiland Bloemendaal.

In dit verslag leest u meer over de gesprekken en ideeën die zijn opgehaald bij de drie kraampjes.

Dit hebben inwoners gezegd over:

Zaanbocht

Het grindpad langs de Zaan wordt gewaardeerd en mag wat bewoners betreft verder worden doorgetrokken. Langs deze route is ook behoefte aan extra bankjes en meer prullenbakken. Wel wordt aangegeven dat de bankjes tegen de pannenkoekenboot aan een beetje onhandig staan omdat je daar geen uitzicht hebt.

Het winkelgebied in de Zaanbocht wordt positief beoordeeld. Hemels IJs wordt daarbij genoemd als een geliefde plek. Een inwoner gaf ook de suggestie om de markt van het Marktpllein naar de Zaanbocht te verplaatsen voor de levendigheid.

Stationsplein

Een inwoner geeft aan dat het jammer is dat stationspleinen tegenwoordig zo volgebouwd worden. Van houdsher waren dat plekken waar mensen konden verzamelen (bijvoorbeeld bij evacuaties) of elkaar ontmoeten. Het zou fijn zijn als het stationsplein in Wormerveer niet volgebouwd wordt.

Mobiliteit

Meerdere mensen vragen om verkeersmaatregelen. Zo wordt voorgesteld om de Zaanweg bij de Zaanbocht of café Swam eenrichtingsverkeer te maken. Ook wordt genoemd dat de weg bij café Swam smaller zou mogen, om de verkeersveiligheid te verbeteren. Verder wordt aangegeven dat in de Blekerstraat te veel verkeer rijdt en soms ook nog eens tegen de stroom in.

Activiteiten voor alle leeftijden

Er is behoefte aan meer activiteiten in het gebied. Inwoners noemen onder andere legale graffiti-projecten, initiatieven voor expats en jongerenactiviteiten voor 16-plussers. Verder heeft iemand het idee om een buurthuis te plaatsen bij de nieuwbouw projecten Meneba en Zaans Pijl. Ook is er meer behoefte aan cultuur.

Wormerveer

Er is al veel verbeterd in Wormerveer, en de woningen aan het water vallen bij veel mensen in de smaak. Tegelijkertijd is er behoefte aan meer sociale functies in het dorp. Inwoners noemen voorbeelden zoals een bibliotheek of een gemeenteloket. Ook zouden een wekelijks evenement of de komst van restaurantjes waardevolle toevoegingen zijn om meer mensen naar Wormerveer te trekken.

Cultuurhistorie in Wormerveer

De Historische Vereniging Wormerveer was ook aanwezig tijdens de expeditie. Zij gaven aan dat officieel de Marktstraat niet het historische centrum van Wormerveer is. Dit zit meer bij het Kerkplein bij Noordeinde. Ook gaven zij een uitleg voor de benaming Meneba, dit staat namelijk voor Meel voor de Nederlandse Bakkers.

Maatschappelijke activiteiten

Er wordt aandacht gevraagd voor jongeren met problemen. Begeleiding door mensen met praktijkervaring is gewenst. Tot slot wordt gewezen op het belang van zorgvuldige communicatie: zeg niet zomaar "oké", maar gebruik reacties als "ik hoor je" of "goed dat je dit zegt". Eerlijkheid en duidelijkheid zijn essentieel. Ook is zingen belangrijk voor kinderen. Hier kunnen we in het vervolg bij de participatie iets mee doen.

Overige thema's

Ook is er belangstelling voor het ontwikkelen van historische wandelroutes, met speciale aandacht voor de toegankelijkheid voor mindervaliden. Een inwoner geeft aan dat de parkeerplaatsen op het terrein van de voormalige gasfabriek behouden moeten blijven. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor overlast door verloedering en wildplassen. Tot slot is er behoefte aan meer groen (zoals bomen) en voldoende parkeergelegenheid in de buurt.

Verder geeft een inwoner van Westknollendam aan dat er niks hoeft te veranderen. Alles is goed, maar als er toch iets benoemt moet worden om te verbeteren, dan zouden er meer bankjes mogen komen.

Wat zijn uw favoriete plekken in het gebied?

Wat betekent het Zaanbochtgebied voor u?

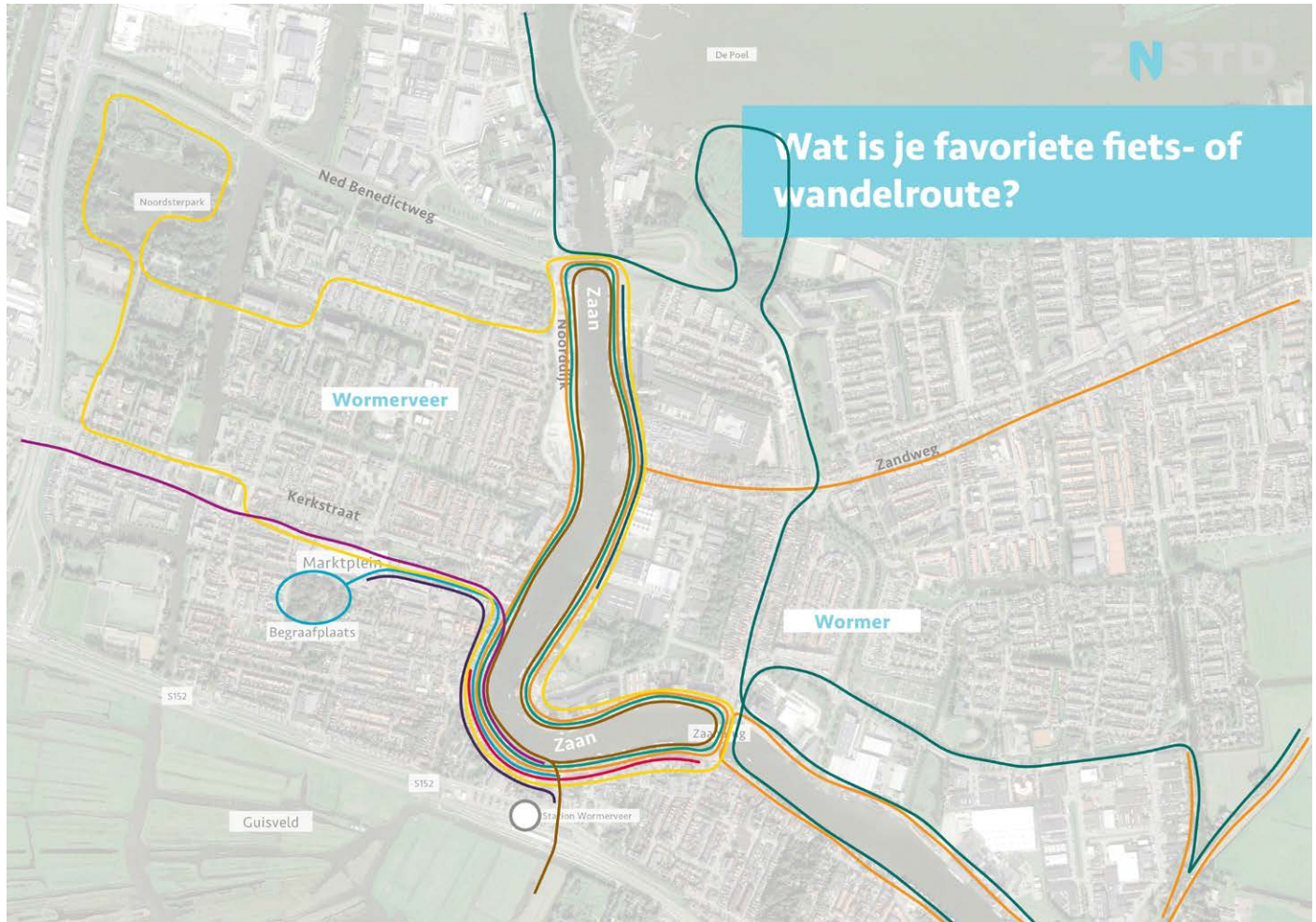
Wat zou u ons willen meegeven op het gebied van toerisme/recreatie?

Wat is je favoriete fiets- of wandelroute?

Bij de kraam bij de Zaanbocht konden mensen hun favoriete fiets- of wandelroute tekenen. Hieronder zijn in verschillende kleur de routes te zien die mensen hebben getekend.

Expeditie Eiland Bloemendaal

Deze dag organiseerden wij ook een expeditie met boot rondom het Eiland Bloemendaal. Kunstenaar Lotte van de Berg nam in drie rondes mensen mee op een rondvaart rondom het eiland waarin zij in gesprek ging met de mensen. Voor deze expeditie konden mensen zich vooraf aanmelden. Hieronder is een verlag geschreven door de kunstenaar te lezen van deze expeditie:

Met de boot rond het Eiland in de Zaan

Ter hoogte van West-Knollendam ligt een Eiland in de Zaan. Het eiland dankt haar bestaan aan de dump. Wildernis groeit op gruis en verweerd plastic. Een ontwortelde boom ligt languit tussen de braamstruiken. Je kan zien hoe haar wortels rond bakstenen groeiden. Rechthoekige vormen in kronkelend hout. Halfverteerde vuilniszakken en snoeppapiertjes van decennia geleden fladderen in de wind. Een ecooloog noemde het eiland het Tjernobyl van de Zaanstreek. Daarmee doelde hij niet alleen op de zware metalen in de bodem, maar juist ook op het wilde leven dat mogelijk werd dankzij de vergiftige grond en de afwezigheid van mensen.

Op zondag 18 mei, tijdens Zaanstad Expeditie, vertrekt er om het uur een boot richting het eiland. Bewoners uit de buurt en geïnteresseerden gaan aan boord. Als kunstenaar ben ik een tijd geleden door de gemeente gevraagd om me te verdiepen in t eiland en vandaag begeleid ik de opvarenden. Het gezelschap aan boord is zeer divers. Oud en jong vaart mee. Iedereen is op een eigen manier benieuwd en betrokken.

Ik vertel over de geschiedenis van het eiland. Stel vragen over de manier waarop mensen zich verhouden tot deze geschiedenis en laat mensen meedenken over een mogelijke toekomst voor de plek. 'Hoe kijken jullie hier tegenaan en wat kunnen jullie je voorstellen voor deze plek?' 'Je kan er bomen op planten en ze na een tijdje kappen', zegt een man. 'Dan heeft het in ieder geval nog nut'. 'Nut waarvoor', vraag ik. 'De mens? Is het niet juist door dit denken in termen van nut voor de mens, dat het eiland vuilnisbelt geworden is?' Een discussie laatit op. 'Je moet het laten zoals het is'. 'We moeten daar wegblijven. Hebben er niets te zoeken'.

'Een boomtoppen-pad', stelt een vrouw voor. 'Dat je er vanaf een afstand naar kan kijken'. 'Misschien beschermende asbest-pakken aantrekken en zo het eiland bezoeken', opper ik. Meteen roept een tot dan toe zwijgend echtpaar dat ze graag mee willen.

De meningen zijn verdeeld en blijven verdeeld. Het eiland geeft ruimte voor diverse gedachten, gevoelens en toekomst-visioenen. Dit is geen eenvoudig op te lossen vraag, daar is iedereen het over eens. De complexiteit van de wereld waarin we leven komt hier bijeen. De vuilnis hoort erbij en maakte wildernis mogelijk. 'Maar we moeten ook denken aan de muizen die er wonen en de ziektes die zij kunnen krijgen van 't gif in de grond', zegt een jonge vrouw beslist. 'Het mag niet alleen maar over de mens gaan'. Het gezelschap knikt instemmend.

Een oudere man die als kind op het eiland speelde en bioloog is geworden vertelt over de hoop die het eiland voor hem zichtbaar maakt. 'Het eiland laat ons zien, dat alles wat je met rust laat vanzelf bos wordt. Als je een willekeurig weiland 40 jaar met rust laat ziet het er ook zo uit.'

'Op de ruïnes die het kapitalisme achterlaat vinden we glimpen van mogelijke toekomst', schreef professor Anne Lowenhaupt-Tsing. En terwijl we terugvaren met de laatste groep en mensen hun mailadressen achterlaten op de lijst voor geïnteresseerden, kijk ik dankbaar achterom naar het Eiland in de Zaan. De plek heeft ons geïnspireerd en we zijn er met elkaar in geslaagd om bij het probleem te blijven, zoals Donna Haraway zo prachtig schrijft in haar gelijknamige boek *Staying with the Trouble*. Juist doordat op en rond het eiland de complexiteit zo duidelijk voelbaar is brengt het verschillende standpunten samen. Iedereen voelt dat een snelle oplossing hier niet voor handen is. Het eiland heeft ons uitgenodigd met haar mee te denken en te voelen, ook al hebben we er geen voet aan wal gezet.

*"The task is to make kin in lines of inventive connection as a practice of learning to live and die well with each other in this thick present. Our task is to make trouble, to stir up potent responses to devastating events, as well as to settle troubled waters and rebuild quiet places. In urgent times, many of us are tempted to address trouble in terms of making an imagined future safe, of stopping something from happening that looms in the future, of clearing away the present and the past in order to make futures for coming generations. Staying with the trouble does not require such a relationship to times called the future. In fact, staying with the trouble requires learning to be truly present, not as a vanishing pivot between awful or edenic pasts and apocalyptic or salvific futures, but as mortal critters entwined in myriad unfinished configurations of places, times, matters, meanings." (Donna J. Haraway, *Staying With the Trouble*, 2016)*

Startschot rondom de Zaanbocht

Netwerkbijeenkomst

Wanneer?

Woensdag 9 juli 2025

Waar?

Stoomhal in Wormer

Wie?

50 mensen vanuit verschillende organisaties

Op woensdag 9 juli kwamen ondernemers, ontwikkelaars, organisaties en andere betrokkenen samen voor het startmoment van de ontwikkelingen rond de Zaanbocht. Het doel van deze bijeenkomst was om partijen te enthousiasmeren, betrokkenheid te tonen en elkaar te inspireren. Ook bood de middag volop ruimte om nieuwe contacten te leggen en samenwerkingen te verkennen.

Plenaire programma

De middag begon met een plenair deel. Hierin presenteerde de stedenbouwkundig supervisor van Zaanstad en Wormerland het verhaal van het gebied en de toekomstige ontwikkelplannen. Daarna volgden korte pitches van Leon Hamming (Visit Zaanbocht), Patrick van Nek (eigenaar en ondernemer Wormer), Anneke Wijdogen - Vis (Marketing Zaanstreek) en Arne Lijbers (Mecanoo architecten, architect van Zaankwartier) en spraken de wethouders René Tuijn (Zaanstad) en Rolf van Wanrooij (Wormerland). Via een interactieve Mentimeter stelden we het publiek een aantal vragen. De antwoorden daarop vindt u op de volgende pagina.

Interactieve afsluiting

Na het plenaire deel was er een netwerkborrel. Bezoekers gingen met elkaar in gesprek, wisselden ideeën uit en dachten mee over kansen voor het gebied. Wij haalden actief input op via twee speelse werkvormen:

- Het gebiedsganzenbord: deelnemers beantwoordden vragen over het gebied aan de hand van het vakje waarop ze terecht kwamen.
- Ansichtkaarten: bezoekers schreven hun ideeën, aandachtspunten of suggesties op en gaven die aan ons mee.

De opbrengsten van deze werkvormen vindt u in dit verslag, direct na de Mentimeter-resultaten.

Mentimetervragen aan de zaal

Welke kansen ziet u voor het gebied na het horen van dit verhaal?

Er liggen volop kansen om het gebied aantrekkelijker te maken. Veel mensen noemen meer groen, extra zitplekken langs de Zaan en beter gebruik van het water. Ook mooie wandelroutes en recreatiemogelijkheden maken het gebied leuker voor bewoners én bezoekers.

Cultureel erfgoed als kracht

Het historische karakter van het gebied is waardevol. Door het verhaal van het gebied zichtbaar te maken en monumentale panden te behouden, versterken we de identiteit en het uitzicht op de Zaan.

Meer voorzieningen gewenst

Er is behoefte aan meer horeca, ook in de avond, zelfstandige winkels en recreatie zoals watersport. Mensen vragen ook aandacht voor een goede balans tussen wonen, werken en recreatie. Er is veel vraag naar woningen, maar voorzieningen

moeten meegroeien. Denk aan woningen met functies in de plint, zoals winkels of werkplekken.

Mobiliteit als sleutel

Een aantrekkelijk gebied vraagt om goede bereikbaarheid. Mensen willen meer ruimte voor wandelen en fietsen, minder auto's en slimme oplossingen voor parkeren. Er liggen kansen voor verbindingen over het water, bijvoorbeeld met een pontje. Ook het rondje Brug-Burg kan groener en aantrekkelijker worden als wandel- of hardlooptroute. Het openbaar vervoer en het NS-station verdienen een opknapbeurt.

Toerisme versterken

Tot slot zien mensen kansen om het toerisme te versterken. Door te focussen op toeristische hotspots en het organiseren van activiteiten, wordt het gebied aantrekkelijker voor bezoekers.

Wat vindt u het meest kenmerkend of onderscheidend aan dit gebied?

Hoe kunnen we dit gebied nog beter op de kaart zetten?

Goede gebiedsmarketing helpt, denken de aanwezigen

Een sterke slogan zoals Samen aan de Zaan laat volgens hen zien wat het gebied bijzonder maakt. Ze noemen de combinatie van cultuurhistorie, unieke winkels en natuur. Ook vinden veel mensen dat een betere koppeling met de Zaanse Schans meer bezoekers kan trekken. De uitstraling moet passen bij het gebied: niet te groots, maar wel herkenbaar en uitnodigend.

Zorg voor goede bereikbaarheid

Een aantrekkelijk gebied moet volgens de deelnemers goed bereikbaar zijn. Zij noemen onder andere:

- betere verbindingen naar en binnen het gebied
- aandacht voor parkeren
- kansen voor vervoer over water
- een sterke verbinding met het omliggende landschap

Tegelijkertijd vinden zij het belangrijk dat mobiliteit in balans blijft met ruimte voor groen, wonen, werken en ontmoeten.

Werk samen met de omgeving

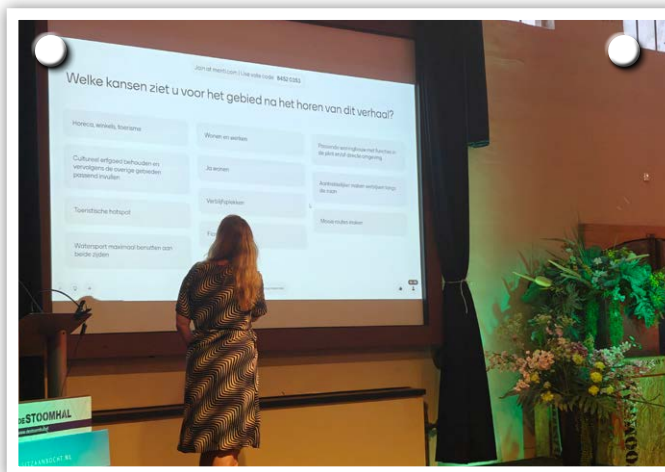
De aanwezigen benadrukken dat gemeenten dit niet alleen kunnen. Inwoners, ondernemers en lokale netwerken spelen volgens hen een belangrijke rol. Door samen initiatieven te ontwikkelen en goed te communiceren, ontstaat een levendig en herkenbaar gebied. De lokale identiteit moet daarbij altijd het uitgangspunt blijven.

Maak het gebied levendig en aantrekkelijk

Veel mensen vinden dat activiteiten helpen om het gebied aantrekkelijker te maken. Ze noemen bijvoorbeeld:

- straattheater
- een wielerronde
- kunst- en cultuurevenementen
- avondhoreca voor meer levendigheid in de avond

Ook zien zij kansen om plekken zoals de Stationsstraat en de Veerdijk een oppepper te geven. Sommigen stellen voor om te onderzoeken of industrie plaats kan maken voor nieuwe functies. Zo groeit het gebied op een manier die past bij de wensen van bewoners en bezoekers.

Wat mogen we niet over het hoofd zien in de verdere ontwikkelingen?

Wat zou u graag behouden zien in het gebied?

En wat mag juist van u veranderen in het gebied?

Dit hebben
aanwezigen
meegegeven

Wat hebben we nodig om unieke ondernemers aan te trekken?

Aanwezigen willen graag ondernemers die iets unieks toevoegen aan het gebied. Volgens hen is daarvoor een goed ondernemersklimaat nodig. De gemeente kan helpen door ondernemers actief te ondersteunen en leegstand aan te pakken. Een ondernemersfonds, aangevuld met gemeentelijke middelen, biedt volgens sommigen extra kansen. Als inspiratie noemt iemand het Meet Pack in New York.

Historie en natuur zijn de kracht van het gebied

Deelnemers zien de cultuurhistorie als een belangrijke economische troef. Dit unieke karakter maakt het gebied aantrekkelijk voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Ook de natuur wordt gewaardeerd, al is die volgens velen nog niet goed zichtbaar. Door te baggeren, duidelijke routes aan te leggen en informatieborden te plaatsen, kunnen meer mensen ervan genieten.

Ontmoetingsplekken voor jong en oud versterken de sociale samenhang

Volgens aanwezigen dragen bestaande ontmoetingsplekken zoals de Lorzie, het Marktplaatsje, de daghoreca en de bibliotheek bij aan verbinding tussen generaties. Zij vinden dat deze plekken belangrijk zijn voor de sociale samenhang in de wijk.

Toerisme en bereikbaarheid vragen om gerichte investeringen

Mensen vinden dat goede hotelfaciliteiten nodig zijn om toeristen langer te laten blijven. Ook noemen zij de wens voor een extra brug over de Zaan. Die zou de verbinding tussen beide oevers verbeteren en het gebied beter bereikbaar maken.

Ontwerp woonmilieus met oog voor historie, diversiteit en doorstroming

Bij het ontwerpen van nieuwe woonmilieus vinden aanwezigen het belangrijk om aandacht te besteden aan de geschiedenis van de Zaanstreek, zoals de koloniale expansie en slavernij. Zij stellen voor om de uitkomsten van het lopende onderzoek hierover mee te nemen in het ontwerp van de Zaanbocht. Ook wordt een museum of gedenkteken genoemd, zoals voorgesteld door Saskia Olivero van Erfgoed.

Daarnaast zien zij kansen in het bouwen voor senioren, omdat dit de doorstroming op de woningmarkt bevordert. Een mix van doelgroepen zorgt volgens hen voor levendige wijken. Ze pleiten voor grondgebonden woningen, ruimte voor groen en ontmoeting, betaalbare woningen voor jongeren en een wijk die zowel overdag als 's avonds leeft. Ouderen verleiden om te verhuizen naar passende woningen wordt als belangrijk gezien.

Geef unieke kenmerken van het gebied extra aandacht

De Marktstraat verdient volgens aanwezigen een betere uitstraling. Ook de verlichting bij Station-Zaanweg kan worden verbeterd. Daarnaast is er behoefte aan een kwalitatieve en diverse winkelstand. Deze verbeteringen maken het gebied aantrekkelijker voor bewoners en bezoekers.

Blijf bouwen aan het gebied

Aanwezigen vinden het belangrijk dat de gebiedsontwikkeling doorgaat. Sommigen stellen voor om het aantal bezwaarmogelijkheden te beperken. Meneba wordt genoemd als goed voorbeeld van een voortvarend opgepakt project. Ook het Marktplaatsje en de Marktstraat kunnen volgens hen een opknapbeurt gebruiken, passend bij de uitstraling van de Zaanbocht. Erfgoed moet behouden blijven. Tot slot wordt een voetveer vanaf het oude Bakkie Leut naar de overkant genoemd als waardevolle aanvulling.

Netwerkbijeenkomst

Wanneer?

Maandag 16 maart 2026

Waar?

De Vermaning, Wormerveer

Wie?

Ondernemers, organisaties en medewerkers uit de Zaanbocht

Op maandag 16 maart vond de startbijeenkomst plaats van de werkgroepen voor de gebiedsstrategie Aan de Zaan. Tijdens deze middag kwamen ondernemers, organisaties en medewerkers van de gemeenten Wormerland en Zaanstad samen om kennis te maken, de thema's te verkennen en te bepalen waar de komende maanden gezamenlijk aan gewerkt wordt. In een gezamenlijke opening werden de opgaven in het gebied toegelicht en 'pitchten' de vier werkgroepen hun onderwerp. Er zijn vier werkgroepen:

- Erfgoed en Verhaallijn
- Toerisme en Voorzieningen
- Maatschappelijke Kracht en Veiligheid
- Gebiedsontwikkeling en Leefbaarheid

Na de introductie kozen deelnemers een werkgroep en gingen zij uiteen om verwachtingen te delen, eerste ideeën op te halen en afspraken te maken voor het vervolg. Deze bijeenkomst vormt daarmee het startpunt voor een gezamenlijke uitwerking van de gebiedsstrategie Aan de Zaan.

Werkgroep Erfgoed en Verhaallijn

Het doel van de werkgroep Erfgoed en verhaallijn is het ontwikkelen van drie aanvullende verhaallijnen voor het Zaanbochtgebied, die de toeristische en recreatieve positionering versterken.

In deze werkgroep hebben we het dan ook over het erfgoed van de Zaanbocht en omgeving gehad en de verhalen die hier achter zitten.

Aan de hand van een kaart bespreken we samen deze bijzonderheden van het gebied. Op de afbeelding is de inbreng op een schetsmatige manier te zien.

Conclusies en bijzonderheden:

- De Zaanoevers hebben een hele rijke geschiedenis op heel veel verschillende vlakken.
- Er is al veel (film)materiaal dat we kunnen gebruiken.
- Hier komen ook veel verschillende bekende mensen vandaan, zoals Herman Gorter.
- Water en de sociale geschiedenis (rol die werkgevers op zich namen) spelen een centrale rol in de ontwikkelgeschiedenis.
- Molens komen vaak aan bod maar zijn nergens meer te zien. Hier liggen kansen.

Werkgroep Toerisme en Voorzieningen

De hoofdvraag die wij willen beantwoorden met de werkgroep Toerisme en Voorzieningen is:

Hoe willen we dat toerisme en voorzieningen zich ontwikkelen in 'Aan de Zaan', zodat het past bij de identiteit, ondernemers en bewoners van het gebied?

Hieraan zijn een aantal subvragen gekoppeld die we in meerdere bijeenkomsten zullen beantwoorden.

Eerst zijn de acties kort besproken waar nu al aan gewerkt wordt:

- Aanbod voorzieningen, pleister- en speelplaatsen
- Inrichting openbare ruimte
- Haalbaarheidsonderzoek veerverbinding
- Toegankelijkheid natuur & recreatie

Toerisme in de Zaanbocht

Toerisme en bijbehorende voorzieningen zijn een belangrijk punt in het Zaanbochtgebied. Er zijn geen grote toeristische attracties, zoals bijvoorbeeld de Zaanse Schans, maar er is een kans om deze toeristen te spreiden door Zaanstad en dus ook te 'verleiden' om een bezoek te brengen aan de Zaanbocht.

Goed bereikbaar, ook over het water

De werkgroep geeft aan dat bereikbaarheid van het gebied door o.a. station Wormerveer goed is er een kans is om bezoek te stimuleren via het water. Vanaf het water is het gebied nog unieker en ook op deze manier kunnen we de bezoekers meer spreiden, zodat ze hier een 'rondje Zaanbocht' kunnen doen, geeft de werkgroep aan. Marketing is hierin volgens hen cruciaal.

Toerisme is nodig in dit gebied en groeit autonoom

De vraag is wel wat de ondernemers hierbij goed kan helpen om dit te stimuleren. De werkgroep geeft aan dat op dit moment het gebied economisch kwetsbaar is en in de rustige maanden is het moeilijker qua bezoekers en omzet. Wel vindt de werkgroep het belangrijk hierin balans te houden tussen drukte en leefbaarheid (duurzaam toerisme). Een ander belangrijk punt is veiligheid. Nu veroorzaken groepen jongeren in de avond overlast bij de boten met toeristen die langs de Zaan vertoeven. Dit kan een gevoel van onveiligheid geven wat ervoor zorgt dat mensen niet snel een tweede keer komen.

De werkgroep die zich bezighoudt met verhaallijnen heeft samenhang met de werkgroep Toerisme en Voorzieningen. Het erfgoed en de verhaallijnen van het gebied zijn de trekkers voor het toerisme. Dit beantwoordt de vraag waarom toeristen naar dit gebied willen komen.

Voor wie?

Een ander onderwerp dat besproken is, is voor welke doelgroep de meeste kansen worden gezien en welke risico's er zijn. Vanuit de toeristische visie Zaanstad zijn drie doelgroepen genoemd. De primaire doelgroep die naar dit gebied komt zijn de inwoners en regiobezoekers. De secundaire doelgroep zijn overige bezoekers vanuit Nederland en de tertiaire doelgroep is de internationale bezoeker.

Kansen benutten

De primaire doelgroep komt het meest naar het gebied, maar bij de secundaire doelgroep ligt volgens de werkgroep ook een kans wanneer we het toerisme meer kunnen spreiden in Zaanstad. Er zou een grote kans kunnen liggen bij de internationale bezoeker. Naast de bezoekers die naar de Zaanse Schans gaan, zijn er ook veel toeristen die via riviercruiseschepen naar het centrum van Zaandam gaan.

Het is belangrijk dat we inzetten op kwaliteitstoerisme en dat de Zaanbocht niet een 'tweede Zaanse Schans' wordt. De werkgroep geeft aan dat er nu een mooi, divers aanbod is en dat dient behouden te blijven. In de Zaanbocht zien zij dus een goede balans tussen drukte en leefbaarheid.

Werkgroep Maatschappelijke kracht en Veiligheid

In het gesprek met de werkgroep Maatschappelijke Kracht en Veiligheid kwam steeds één thema terug: ontmoeten. De werkgroep ziet ontmoeting als een belangrijke manier om mensen met elkaar in contact te brengen. Als mensen elkaar kennen, is het makkelijker om elkaar te helpen en om te kijken naar elkaar.

Ontmoeten op een manier die past

Tegelijkertijd werd benoemd dat actief meedoen niet voor iedereen vanzelfsprekend is. Veel ouders hebben het druk en vrijwilligerswerk komt vaak terecht bij een oudere groep bewoners. De gemeenschapszin van vroeger komt daarmee niet vanzelf terug. Juist daarom is het belangrijk om nieuwe vormen van gemeenschapszin te zoeken, door ontmoeting te stimuleren op een manier die past bij het leven van nu.

Conclusies

Samen met de werkgroep zijn er een aantal ideeën, vragen en conclusies geformuleerd:

- De manier waarop je bouwt, hoe je tuinen en pleinen en gemeenschappelijke ruimtes ontwerpt (of welke eisen je daaraan stelt): zodanig dat mensen elkaar tegenkomen en elkaar letterlijk gaan zien. Kunnen we daar eisen aan stellen (bij de ontwikkelende partijen)?
- Er is eenzaamheid onder alle doelgroepen, niet enkel bij ouderen.
- Voor ouderen geldt wel: hun netwerken brokkelen af. Zorg dat zij nieuwe generaties ontmoeten.
- Er komen nieuwe mensen in ons dorp te wonen. Wormerveer heeft een mooi aanbod aan cultuur, buurthuizen etc. Nodig nieuwe bewoners actief uit bij de verschillende locaties, mensen zullen niet snel zélf over de drempel stappen. Terwijl, als je eenmaal binnen bent, zie je hoeveel mooi aanbod er is.
- Vraag dus de vrijwilligers / mensen die al actief zijn op diverse locaties om hier een rol in te spelen.
- Ouders op scholen: stimuleer dat ze elkaar helpen bij bv halen en brengen, met elkaar afspraken maken.
- Inzetten op vergroening, goede parken en plekken, de Jungle (over het spoor).
- Verbeter het Noordsterpark, zodat het echt gebruikt gaat worden en mensen elkaar er ontmoeten (spelen, wandelen, activiteiten etc).

Als een goed voorbeeld van hoe je mensen in beweging krijgt, wordt Buurkracht Wormerveer-Zuid genoemd. Hun aanpak draait om het opbouwen van onderlinge contacten, laten zien wat inzet oplevert voor de eigen buurt en het vooral ook leuk en gezellig maken om mee te doen.

Werkgroep Gebiedsontwikkeling en Leefbaarheid

De werkgroep Gebiedsontwikkeling en Leefbaarheid heeft het over verschillende onderwerpen gehad:

1. Nieuwe ontwikkelingen langs de Zaan moeten bijdragen aan de identiteit en kwaliteit van het gebied (en wat is die identiteit)?
2. De kracht van Zaanbocht zit in de combinatie van wonen en werken; woningbouw mag deze balans niet onder druk zetten.
3. Zonder een duidelijke gezamenlijke visie leiden losse projecten tot een versnipperde ontwikkeling van de Zaanoevers.

Beleven langs de Zaan

Bij het eerste onderwerp stond de ruimtelijke kwaliteit van de Zaan en haar oevers centraal. De werkgroep gaf aan dat deze kwaliteit vooral wordt versterkt wanneer de Zaan daadwerkelijk beleefbaar is voor alle bewoners. Het creëren van een aantrekkelijk rondje langs de Zaanoevers werd daarbij genoemd als belangrijke kans, net als het openhouden en versterken van zichtlijnen naar en over

het water. Bij nieuwe ontwikkelingen is het van belang dat de kade een openbaar karakter krijgt. Zo kan iedereen van de Zaan genieten!

Daarnaast benadrukt de werkgroep dat nieuwe ontwikkelingen bij voorkeur beschikken over mooie architectuur die aansluit bij de historische identiteit van het Zaanse gebied. Het voorkomen van verrommeling en het zorgvuldig herontwikkelen van bestaande, verouderde panden is volgens de werkgroep ook erg belangrijk.

Geschiedenis als basis

De werkgroep concludeerde dat de historie van de Zaan onlosmakelijk verbonden is met de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. De Pakhuiswand in Wormer werd hierbij genoemd als inspirerend voorbeeld. Vanuit dit perspectief sprak de werkgroep de wens uit om aan deze zijde van de Zaan te werken aan een autovrije, beleefbare wandelpromenade, in samenhang met het wandelgebied aan de overzijde van de Zaan. Dit zou volgens de groep de beleefbaarheid van het gebied aanzienlijk vergroten en de historische kracht van de Zaan verder zichtbaar maken.

Wonen, werken en betere afstemming

In verband met de tijd zijn thema 2 en 3 minder uitgebreid besproken. De werkgroep gaf aan dat de combinatie van wonen en werken een belangrijke kwaliteit van de Zaanbocht is en bijdraagt aan de veiligheid en levendigheid in het gebied. Bij nieuwe ontwikkelingen is een combinatie van wonen en werken daarom belangrijk, volgens de werkgroep. Verder is aangegeven dat ontwikkelingen langs de Zaanoevers goed op elkaar moeten worden afgestemd. Met name mobiliteitsvraagstukken, waaronder verkeer en parkeren, vragen om een gezamenlijke aanpak.

Tot slot is het belang benoemd om ook andere betrokkenen, zoals buurtbewoners en niet-vertegenwoordigde partijen, te betrekken bij de ontwikkelingen in het gebied Aan de Zaan. De werkgroep vindt het van belang dat inwoners kunnen meedenken over hun leefomgeving!

Conclusie

De startbijeenkomst liet zien dat er veel energie en betrokkenheid aanwezig is in het gebied. Tijdens de gesprekken werd duidelijk dat deelnemers snel met elkaar in contact kwamen, open informatie uitwisselden en verschillende concrete ideeën aandroegen. De werkgroepen hebben hiermee een eerste inhoudelijke basis gelegd: deelnemers weten welke thema's centraal staan en welke opgaven de komende periode worden uitgewerkt.

In de komende maanden gaan de werkgroepen zelfstandig verder met hun thema's. Vóór de zomer volgt een gezamenlijke bijeenkomst waarin de groepen hun voortgang en opbrengsten presenteren. Deze bijeenkomst vormt het moment om te beoordelen hoe de verschillende uitwerkingen op elkaar aansluiten en waar verdere afstemming nodig is. Hiermee is een duidelijke én gestructureerde start gemaakt van het traject Aan de Zaan.

Inbreng ondernemers Aan de Zaan

Ondernemers uit de Zaanbocht hebben hun gezamenlijke visie met ons gedeeld. Samen schetsen zij een duidelijk beeld van de kansen en verbeterpunten die zij voor het gebied zien.

Kansen en verbeterpunten

De ondernemers zien de grootste kansen in het unieke DNA van de Zaanbocht: de ligging aan de Zaan, het industrieel erfgoed, de combinatie van lokaal winkelen en horeca, en de koppeling met vaar-, fiets- en wandelroutes. Juist deze mix maakt het gebied onderscheidend en aantrekkelijk voor dagtoerisme en regiobezoekers die de drukte van grotere hotspots willen vermijden. De Zaanbocht als dé verblijfsplek aan het water waar historie, recreatie, horeca en lokaal ondernemerschap samenkomen.

Om dit potentieel te benutten, benoemen de ondernemers een aantal concrete verbeterpunten:

- **Meer aantrekkelijke verblijfsplekken langs de Zaan:** terrassen, zitplekken, steigers en groen
- **Een sterkere, beleefbare verbinding** tussen water, winkels en erfgoed via wandelroutes en zichtlijnen
- **Betere koppelingen met recreatieve routes** richting Wormer, het Wormer- en Jisperveld en de rest van de Zaanstreek
- **Herkenbaardere toeristische informatie:** bewegwijzering, routepanelen en digitale routekaarten
- **Meer levendigheid buiten winkeltijden**, met evenementen, markten en seizoensactiviteiten

Benodigdheden

Vanuit de gemeente vragen de ondernemers om gerichte investeringen in de openbare ruimte: een kwalitatieve inrichting van de kade, verlichting, groen, bankjes, steigers en fietsparkeren. Ook een flexibeler beleid voor terrassen, kiosken, waterrecreatie en culturele initiatieven is gewenst. Bereikbaarheid staat eveneens hoog op de lijst: geen doorgaand vrachtverkeer langs de Zaanbocht, veilige en prettige routes voor fietsers en voetgangers met goede oversteekplaatsen, en handhaving op foutparkeren op het trottoir.

De ondernemers hechten daarnaast veel waarde aan zichtbare resultaten op korte termijn. Zij pleiten voor snelle 'quick wins' zoals;

- bankjes
- vergroening
- informatiepunten
- tijdelijke terrassen
- pleinverlichting
- veiligheidsmaatregelen op de kade

Tegelijkertijd vragen de ondernemers om een duidelijke langetermijnvisie op de Zaanbocht als recreatief waterfront, betere promotie via regionale toeristische platforms en waar nodig ondersteuning van de APV.

Tot slot benadrukken de ondernemers dat de gemeente een actieve rol moet spelen: niet alleen in planvorming, maar ook in het samenbrengen van ondernemers, vastgoedeigenaren, culturele organisaties en bewoners. En concreet: helpen om ideeën uitvoerbaar en financieel haalbaar te maken via eenvoudigere vergunningsprocedures, ondersteuning voor evenementen en co-financieringsmogelijkheden.

